

2022-10-17

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: AFN 2022–00171

Revidering av specifika auktorisationsvillkor för kommunal vuxenutbildning

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden beslutar att anta föreslagna specifika auktorisationsvillkor för kundval kommunal vuxenutbildning i enlighet med bilaga 1 till tjänsteskrivelsen daterad den 17 oktober 2022.

Sammanfattning

Det har identifierats ett behov av förtydliganden och förändringar av specifika auktorisationsvillkor för att fortsätta utveckla och förbättra verksamheten tillsammans med våra auktoriserade anordnare. De föreslagna förändringarna i de specifika auktorisationsvillkoren för kundval kommunal vuxenutbildning är framför allt följande; 100 procent ersättning till anordnare oberoende av elevens betygsresultat, samma ersättningsprincip oberoende av kursens längd, provning ska erbjudas inom tio veckor efter kursslut för elev som inte uppnått ett godkänt betyg samt att anordnare som erbjuder gymnasial yrkesutbildning ska kalla till regelbundna yrkesråd och följa upp elevernas sysselsättning sex månader efter avslutad utbildning.

Ärendet

De föreslagna förändringarna i de specifika auktorisationsvillkoren för kundval kommunal vuxenutbildning förtydligas nedan.

Förändringar i specifika auktorisationsvillkor

Revideringen av specifika auktorisationsvillkor inom kundval kommunal vuxenutbildning innebär följande förändringar:

- **Redaktionella ändringar, förtydliganden av begrepp**
Redaktionella ändringar och förtydliganden av begrepp har gjorts där sådana bedömts nödvändiga.
- **Information om moms på 6 procent vilken utbetalas inom kundvalet**

Denna moms på 6 procent utbetalas redan till anordnare utöver aktuellt checkbelopp. Denna text har saknats i de specifika auktorisationsvillkoren och läggs därmed in nu.

- **100 procent ersättning vid betyg**

Nacka har sedan kundval för kommunal vuxenutbildning infördes 2005 haft en ersättningsmodell som bland annat innebär att en viss del av ersättningen betalas ut under kursens gång och att en viss procent av ersättningen hålls inne till dess att godkänt betyg uppnås. Om eleven erhåller F eller IG¹, utbetalas inte full ersättning utan endast 90 procent av ersättningen.² Anledningen till att modellen utformades på detta sätt var att anordnare skulle ges incitament att se till att fler elever klarar utbildningen med godkända betyg.

Det finns dock problem med denna ersättningsmodell. Modellen blir ett ifrågasättande av den behöriga lärarens kompetens att undervisa samt göra bedömningen av vilka kunskaper som eleven har uppnått vid kurslut i förhållande till betygskriterierna.³ Läraren kan dessutom ha lagt ner mer arbete på en elev som trots stora insatser ändå blir underkänd än på en elev som blir godkänd. Modellen skulle kunna inbjuda till att lärare utsätts för påtryckningar att sätta godkända betyg trots att eleven inte nått kriterierna för att full ersättning ska utbetalas.

Målgruppen som studerar inom den kommunala vuxenutbildningen ser också annorlunda ut idag än den gjorde 2005. Exempelvis är antalet elever inom den kommunala vuxenutbildningen fler idag än för drygt 15 år sedan, fler elever har svenska som andraspråk och det finns fler elever som studerar inom skolformen som har en kort studiebakgrund eller har misslyckats i sin tidigare skolgång. Sammanfattningsvis kan konstateras att den kommunala vuxenutbildningen som helhet behöver resursättas mer idag än vad som behövdes 2005.

Genom att ersätta anordnare 100 procent oberoende av betyg ges anordnarna likvärdiga förutsättningar att arbeta med samtliga elever, vilket är viktigt eftersom anordnare inte kan påverka allt gällande en elevs studier i den frivilliga skolformen kommunal vuxenutbildning. Exempelvis behöver lärare, lokaler,

¹ Kurser inom svenska för invandrare och kurser på grundläggande nivå har betygsskala IG-G. Kurser på gymnasial nivå har betygsskala F-A.

² Om eleven gör en provning inom fem veckor efter kurslut och klarar godkänt betyg, utbetalas i dag full ersättning. Om eleven inte är tillräckligt närvarande eller gör de uppgifter som ålagts dem, har läraren inte tillräckligt betygsunderlag och i stället för F sätts ett streck.

³ En lärare som saknar lärarlegitimation får inte sätta betyg självständigt, utan ska göra det tillsammans med en legitimerad lärare. Undantag finns exempelvis för yrkeslärare.

utrustning och övriga resurser alltid finnas oberoende elevens förmåga eller vilja att investera tid och arbete i sina studier.

Resultatbaserad ersättning inom skolformen kommunal vuxenutbildning diskuteras såväl nationellt som i Stockholmsregionen. Utbildningsenheten har genom kontakt med olika anordnare och kommuner fått en bild av i vilken utsträckning denna typ av ersättning används i drygt hälften av landets kommuner. Bland dessa kommuner är det endast kommunerna i Stockholmsregionen samt Växjö kommun som ersätter anordnare inom kommunal vuxenutbildning med en resultatbaserad ersättning, övriga kommuner i landet betalar 100 procent oberoende av betyg. Anordnare uppger att det som skiljer deras sätt att arbeta åt är inte ifall det är en resultatbaserad ersättning eller inte utan det är andra parametrar som påverkar. Exempel på parametrar som påverkar anordnares sätt att arbeta och resurssätta sin verksamhet är ersättningens storlek, ersättning eller inte vid avbrott och de krav som kommunerna ställer i sina upphandlingar/auktoriseringer.

Det är svårt att studera effekter av förändringar i ersättningsmodeller. Ingen kommun har gått från att ha haft resultatbaserad ersättning till att ersätta med 100 procent oberoende av betygsresultat. Att jämföra det motsatta, det vill säga att se på resultat för de kommuner som gått från att ersätta 100 procent till att ha en resultatbaserad ersättning, blir också problematisk eftersom det finns andra parametrar som påverkar. Exempelvis kan Växjö se bättre resultat i kurser för svenska som invandrare efter införandet av resultatbaserad ersättning, men deras analys är att detta beror på återgång till klassrumsundervisning efter pandemin och inte på ändringen av ersättningsmodellen.

Värt att notera är även att statsbidrag för kurser inom gymnasial yrkesutbildning inte är beroende av vilket betyg eleven får på kurs som berättigar till statsbidrag. Då den största andelen icke godkända betyg som sätts är i skolformsdelen gymnasial kommunal vuxenutbildning så skulle denna förändring budgetmässigt påverka främst den gymnasiala delen.

Utbildningsenheten har inte funnit något stöd för att denna typ av ersättningsmodell skulle främja syftet med skolformen eller främja kunskapsinhämtningen hos elever. Som nämnts ovan finns det i stället en risk att utformningen leder till glädjebetyg och ett osäkerhetsmoment för anordnarna att resurssätta sin verksamhet då de inte vet vilken ersättning de kommer att få. Samtidigt är det förstås mycket viktigt att kommunen har fokus på elevers resultat och skolornas arbete för att främja kunskapsutveckling och elevernas

anställningsbarhet. Det nya verksamhetssystemet som nu införs för vuxenutbildningen innebär att det blir lättare att få fram relevant statistik framöver om elevresultat och exempelvis analysera och redovisa hur resultaten varierar mellan kurser och anordnare. Dessa underlag kommer att analyseras tillsammans med anordnarna i utbildningsenhetens kvalitetsuppföljning och då kopplas till anordnarens arbete med elever i behov av anpassningar, kartläggning vid inledning av studier samt pedagogisk dokumentation i verksamhetssystemet när ett icke godkänt betyg sätts. Utbildningsenheten menar att den typen av kvalitetsarbete och analyser är verkningsfulla för att skapa goda resultat. Det kommer också att övervägas om en särskild fördjupad studie av elevresultat ska genomföras.

- **Ingen ersättning vid streck**
Ingen ersättning utgår till anordnare i de fall elev är beviljad och antagen till kurs, men inget betygsunderlag finns. Detta är redan praxis idag, men information om detta har hittills saknats i de specifika auktorisationsvillkoren.
- **Samma ersättningsprincip oberoende av kurslängd**
Utbildningsenheten ser att en förenkling av ersättningsprincipen vid utbetalning av ersättning för grundläggande och gymnasiala kurser underlättar för samtliga parter vid införandet av det nya verksamhetssystemet.
- **Förtydligande att rektor hos anordnaren ska vara väl förtrogen med den kommunala vuxenutbildningens uppdrag**
Utbildningsenheten har identifierat ett behov av att förtydliga vikten av att ansvarig hos anordnare, det vill säga rektor, är väl förtrogen med kommunal vuxenutbildning.
- **Kommunen rapporterar till centrala studiestödsnämnden (CSN)**
Kommunens nya verksamhetssystem, som tas i bruk under oktober 2022, möjliggör att kommunen i egenskap av huvudman rapporterar elevens studier till CSN. För att rättssäkra denna process krävs en implementeringsperiod av det nya verksamhetssystemet och därför kommer kommunen ta över denna arbetsuppgift från och med 1 juli 2023.
- **Nationella prov ingår även i prövning**
Ett förtydligande att nationella prov ska genomföras när det är en prövning i en kurs där nationella prov finns.
- **Betyg ska vara registrerat hos kommunen tio dagar efter kurslut**

Efter kursslut ska anordnaren registrera betyget i kommunens verksamhetssystem senast tio dagar efter kursslut (istället för dagens fjorton dagar). Betygskatalogen ska vara kommunen tillhanda fjorton dagar efter kursslut. Denna ändring föreslås för att få ett tydligare och mer logiskt administrativt flöde i processen gällande hantering av betyg.

- **Prövning ska erbjudas inom tio veckor efter kursslut för elev som inte fått godkänt betyg**

Tidsperioden under vilken anordnare ska erbjuda elev som inte fått godkänt betyg förlängs från fem till tio veckor. Detta för att ge eleven förutsättningar att klara den prövning hen har möjlighet att genomföra för att uppnå ett godkänt betyg i kursen.

- **Anordnare med gymnasial yrkesutbildning i sitt utbud ska kalla till regelbundna yrkesråd**

Det är avgörande att anordnare som erbjuder gymnasial yrkesutbildning har goda relationer till såväl näringsliv som kommun för att elever ska komma ut på arbetsplatsförlagt lärande (APL). Kommunen har i sitt uppdrag att säkerställa att yrkesråd finns för att ha rätt till de statsbidrag som finns att ansöka inom ramen för regional yrkesinriktad vuxenutbildning.

- **Anordnare ska följa upp anställningsbarhet efter gymnasial yrkesutbildning**

Anordnare ska följa upp elever som genomgått en yrkesutbildning sex månader efter avslutad utbildning för att kommunen ska kunna se vad dessa studier leder till.

- **Förtydligande att anordnaren ska delta i möten kommunen kallar till**

Utbildningsenheten har identifierat ett behov av att förtydliga vikten av att anordnare deltar i de möten kommunen kallar till.

Utbildningsenheten ser ett behov av dessa förtydliganden och förändringar av specifika auktorisationsvillkor för att fortsätta utveckla och förbättra verksamheten tillsammans med våra auktoriserade anordnare. Då dessa ändringar innebär flera justeringar markeras dessa i förslaget till specifika auktorisationsvillkor, bilaga 1 till denna tjänsteskrivelse.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget gällande 100 procents ersättning vid betyg bedöms på årsbasis medföra en kostnad på cirka 700 000 kronor då anordnare får hela checkbeloppet oberoende betyg på kursen.

Övriga föreslagna ändringar har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

Säkerställande av kvalitet och uppföljning av att anordnare levererar hög kvalitet utifrån gällande auktorisationsvillkor väntas öka möjligheterna för kunder att på kortare tid komma ut i egen försörjning. Då en del av kunderna som berörs av aktuella kundval under arbets- och företagsnämnden ibland också är vårdnadshavare till barn väntas förslaget till beslut på sikt kunna medföra positiva konsekvenser för barn.

Bilagor

Bilaga 1 Förslag till specifika auktorisationsvillkor kommunal vuxenutbildning

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Jen Holmberg
Rektor tillika skolchef
Utbildningsenheten